

tieve bijdrage aan het totaal aantal natuurpunten vanwege de verbetering van de bestaande natuur in een groot gebied (in termen van de Natuurwaarde-indicator: meer soorten in een hogere dichtheid, dus een hogere kwaliteit, dus een groter aantal natuurpunten). Dit, terwijl de kosten van aanleg van vispassages aanmerkelijk lager waren dan die van andere natuurmaatregelen. Indien een groter studiegebied was genomen (meer dan 3 km vanaf de Afsluitdijk) dan was het effect van een vispassage op het aantal natuurpunten nog groter geweest vanwege het uitstralende effect ervan (mogelijke verbetering van de visstand in het hele IJsselmeer en aangrenzende polders).

Kanttekening

Een kanttekening bij de Natuurwaarde-indicator is dat de betalingsbereidheid van burgers er niet uit kan worden afgeleid. De Commissie van advies Afsluitdijk (2011) prijst het werk van de gezamenlijke partners, onder andere voor het in kaart brengen van de effecten op de natuur. Zij onderschrijft het gebruik van de Natuurwaarde-indicator voor het in kaart brengen van de effecten op de natuur in de KEA Toekomst Afsluitdijk. Zij vindt echter

wel dat ook de natuureffecten in geld uitgedrukt zouden moeten worden. De Commissie acht de betalingsbereidheid essentieel vanuit een welvaartstheoretisch perspectief, zoals in een MKBA wordt beoogd. Hoewel dat de ideale oplossing is, is het echter gebruikelijk om, in die gevallen waarin moneteriseren problematisch of onmogelijk is, de fysieke effecten op natuur in kaart te brengen. De Natuurwaarde-indicator doet dit door op een gestandaardiseerde manier alle effecten te kwantificeren en samen te vatten in een index.

Conclusie

De Natuurwaarde-indicator brengt op structurele wijze het effect van alternatieven op natuur in beeld en biedt de kans alternatieven en hun effect op natuur met elkaar te vergelijken. Bovendien kan de kosteneffectiviteit per alternatief worden berekend. Met uitbreiding en toepassing van de methodiek in het kader van het project Toekomst Afsluitdijk, is een methodiek ontstaan die een duidelijke meerwaarde vormt ten opzichte van bestaande beoordelingen en goed toe te passen is binnen andere projecten. ■

GETOETST DENKEND AAN...

Jaren terug reed ik door de Ceinture des Hollandais, aangelegd in ca. 1599 door een Nederlandse ingenieur Humprey Bradley (maitre des digues – dijkgraaf – van het Franse hof), in het Marais Poitevin. Deze vroegere baai is veranderd in een doolhof van weilanden, tuinbouwgronden en kleine landschapselementen en wordt doorsneden door kanalen en sloten. Het was er stil, er hing een dunne mist en het rook er naar zee. Tot dan toe was het weer in de Vendée slecht geweest, veel regen en kil. En tja, regen aan de kust maakt alles zonder troost. Maar hier in dit moeras leek het plots wel te kloppen.

Normaal echter werkt in het buitenland de aanwezigheid van reliëf en vast gesteente voor mij als een magneet. Heuvels, bergen en andere glooiingen, allemaal vind ik ze even prachtig. Als je beneden staat, vraag je je af hoe je boven kunt komen en hoe het er daar uit zal zien. Als je eenmaal, moe en voldaan, soms – steeds meer – hijgend, boven staat, is het uitzicht dominant. Je ziet een miniatuur wereldje in een dal en vraagt je af waarover iedereen zich druk maakt. Als ik mij laaf aan het reliëf en probeer te begrijpen

hoe dit is ontstaan, kan ik mij plots niet meer voorstellen waarom ik Nederland zo aantrekkelijk vind. Tot ik er weer ben. Dan denk ik aan Herman Finkers: “In Almelo hebben we ook een berg... naja, berg, een heuvel... althans, ‘t is meer een glooiing in het landschap... Oke, ‘t is eigenlijk gewoon een kuil”.

In Nederland heb je eigenlijk ook het uitzicht als vanaf een berg. Je kijkt oneindig ver en ziet prachtige luchten. Alleen je kijkt er niet ‘op neer’, zoals van een berg, maar je kijkt er ‘over’. Een uniek perspectief dus. Even uniek is de gestolde dynamiek van de delta. Machtige rivieren als de Rijn, Maas en Schelde lopen zich stuk op die vreemde ondiepe zee, de Noordzee. De afgelopen 1000 jaar zijn deze geologische processen van sedimentatie en erosie bevroren. Nederland is eigenlijk net een vulkaan. Je loopt over een oud lavaveld dat nog maar net is begroeid en ontgonnen. Je voelt de oerkrachten nog die er aan het werk waren. Je weet ook dat ze zich weer zullen laten gelden. Niet wanneer.

Zo kom ik bij de vraag: waarom gaan we wel naar de Auvergne, dat ook nog maar kort geleden

(150.000 jaar) geologisch actief is geweest – de meest recente uitbarsting in het gebied vond overigens plaats rond 4040 voor Christus – en niet naar de (spreekwoordelijke) Ceinture des Hollandais? Omdat als je aankomt in Clermont-Ferrand je overal informatie over het ontstaan van het Centraal Massief vindt. Eenmaal diep in de Auvergne vind je overal borden die je wijzen op de geologische en bewoningsgeschiedenis. Maar dit zijn alleen maar geheugensteuntjes, want een Fransman die weet dat wel, dat leer je al op school.

Maar wie leert in Nederland nog over Corbulo, Leeghwater, Lely en Caland? Wie herkent nog de Zederik of de Middellzee? Onkinne maect onminne. En wat je niet liefhebt, dat bescherm je niet. Daarom kon je lezen hoe Adriaan Geuze (Volkskrant, 20-8-2011) acht uur nodig had om een journalist duidelijk te maken wat we aan het verliezen zijn in ons Nederland.

Diederik Bel

Sectormanager Milieu, Klimaat en Energie bij Witteveen+Bos